

CIJENA lista: U preplatu za čitavu god. K 36—, za polugodište K 18—, tromjesečno K 9—, mjesečno K 3-60, u malo-prodaji 12 f. pojedini broj. OGLASI pi imaju se u apravi lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj tiskari JOS KRMPOTIC u Puli, trg Custoza 1. Uredništvo: Šišanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIF HAIN u Puli. — Ruko-: pisati se ne vraćaju.

Godina III.

U Puli, subotu 8. prosinca 1917.

Broj 369.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Beč, 7. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište:

Mir oružja.

Talijansko bojište:

Cete feldmaršala Conrada izvojštile su u navali daljnjih uspjeha. Austrijske strijeljačke pukovnije slomiše u višesatnim ogorčenim bojama iz bliza neprijateljski otpor na Monte Cisemol. Padom ove utvrde, koja je kroz sedmice bila žilavo branjena, izgubiše Talijani preko 1000 zarobljenika i velike množine svakovrsnih bojnih sredstava. Ukupni broj od 4. prosinca dalje istočno od Asiaga privedenih zarobljenika porasao je do preko 15.000; topovski je plijen također porasao.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMAČKI RATNI IZVJEŠTAJ.

Berlin, 7. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: U Ypernskom luku od vremena do vremena jaka se je vatra proširila na jug sve do Lysa. Na južnoj je obali Scarpe bila topnička borba na večer pojačana. Između Grencourta i Marcoinga su doveli manji pothvat do poboljšanja našega položaja. Dvorac La Justice bje jurštem osvojen, Marcoing očišćen od neprijatelja. Sjeverno smo od La Vacquerie zadržali svoje položaje u ogorčenim bojama proti engleskim navalama sa ručnim granatama. U protunavali bje izbačen neprijatelj, koji je privremeno bio provalio u nje.

Bojna skupina njem. prijestolonasljednika: Na obje je obale Moze bila topnička djelatnost posvuda živahna.

Bojna skupina nadvojvode Albrochta würtem.: Poranjsko je domobranstvo dopremilo sa smjelog jednog sunka u francuske jarke u Apremontskoj šumi 20 zarobljenika.

Poručnik je Müller izvojevao svoju 36. zračnu pobjedu.

Istočno bojište

Ništa važna.

Macedonsko bojište:

Slaba bojna djelatnost.

Talijansko bojište.

Izrabivši svoje uspjehe osvojile su čete feldmaršala frajhera pl. Konrada na jurš Monte Sisenol. Broj u Sette Comuni učinjenih zarobljenika povisuje se na 15.000.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

* Profeser Masaryk na kozačkom kongresu. U Kijevu se obdržava dana kongres ruskih kozača, na kojem će sudjelovati u ime češko-slovačkog revolucionarnog odbora profesor Masaryk, koji je sakupljene kozačke izaslanike pozdravio u imenu češkoga naroda, te izrazio osvjedočenje, da će ruska republika braniti također interese Čeha.

* Lloyd George obolio. Lloyd George se je lako prehladio te je radi toga bio odgođen banket za sedmicu dana, na kojem je imao da govori o ratnim ciljevima saveznika.

* Pred navještajem rata sa strane Unije. Odluka, 5. t. mj. predložena obim kućama kongresa u odobrenje, kaže: Državni departement izjavlja, da od danas o podne postoji ratno stanje između Udruženih država i Austro-Ugarske te da je određena upotreba mornarice i sviju vojnih sila proti ovoj vlasti. — Reuterov ured javlja iz Washingtona, da se komisija zastupničke kuće za izvanje poslove izjavila za navještenje rata Austro-Ugarskoj. — Iz istoga se izvora doznaje, da je Wilson u nekom razgovoru s nekim članom kongresa izjavio, da je on navještenje rata Austro-Ugarskoj za to preporučio, jer bi moglo biti potrebno, da se američke čete šalju u Italiju.

* Bugari se odriču pravoslavija. Praški „Narodni Listy“ donose: Budući da nemamo pri ruci originala, citiramo iz poljskih listova, da so-

fijski „Mir“, koji je prije rata bio organom E. Gešova, smatra ulogu pravoslavija u Bugarskoj kao svršenu. Početak je tog svršetka bio učinjen onda, kad se prekinuo politički savez između Rusije i Bugarske. Bugarska se počela razilaziti od Rusije na polju politike, to je prešlo zatim na tlo vojničko i gospodarsko, a svršit će se vjerskim rasokolom. — Zanimivo je, da to piše baš „Mir“, koji je nekada bio rusofilski list, te svjedoči to o tome... (ostalo je zapušteno).

* Istina ili šala? Čitamo u austrijskim novinama: U Austriji izdavat će se od 1. siječnja 1918. duhan na karte samo onim punoljetnim muškarcima, koji će pod prisegom izjaviti da su zbilja pušači.

* Agitacija antante u Rusiji. Petrogradske brzoglavke javljaju, kako vlade četvornog sporazumka nastoje, kako bi u zadnjem trenutku osujetile petrogradske mirovne pregovore. Svoj su protest dale tiskati u milijunima listića te nastoje, kako bi ga raširili na fronti. Vijeće narodnih komisara izjavlja s tog razloga, da vidl u tom neotesano umješavanje u ruske unutarnje odnose.

* Rusija ne će da ratuje niti s antantom. Iz Stockholma javljaju: Bolševici nastoje, kako bi se javno pregovaralo o miru. Odlučno stoje protiv svakog ratovanja. Za to ne mogu niti sklopiti separatan mir, koji bi značilo daljnje ratovanje na zapadu. Oni zahtijevaju jedino mir sveopći.

* Novi ratni plan antante. „Loc. Anz.“ javlja iz Berna, da francuski listovi naglašuju, e mora biti izradjen radl dogadjaja na ruskoj fronti sasvim nov ratni plan, u kojem će Amerika imati veliko značenje. O Japancima da se ne misli.

Ratoborni govor predsjednika Wilsona.

: Predsjednik je Wilson držao dne 4. o. mj. kod otvorenja kongresa govor, u kojem se je u prvom redu ukrajno osvrnuo na posljednje dogadjaje i kazao dalje: Nesnosna nasilja, koja kane počiniti zlokobni vlastodršci u Njemačkoj, odviše su očiti, a da bi se mogla opetovati. On hoće stoga govoriti samo o ciljevima, koje kani postići Amerika. „Naša je svrha dakako, da dobijemo rat, i mi ne ćemo postati niti slabi, niti se dati odvratiti od toga cilja“. No mora se postaviti pitanje i odgovoriti na nj: Kad smatrat Amerika rat dobivenim? Narod je jednodušna, i ljudi, koji govore sad o miru, nijesu vrijedni, da se osvrćemo na njih. Amerikanski narod želi rat svladanjem zla, konačnim porazom svih mračnih sila, koje smetaju mir i čine ga nemogućim. Ovo strašno biće, kojega odurno nam lice pokazuju vladajući krugovi u Njemačkoj, pogibao od neprestanih spletaka i združenih nasilja, kakovom nam se prikazuje njemačka moć, to opako i nepošteno biće, koje nije sposobno, da podržava ozbiljan mir, mora se oboriti, i ako se ne će potpuno uništiti, to mora barem isključeno biti od svakog prijateljskog udruženja naroda. Tad ali, kad bude ova moć konačno jednom svladana, kad osvane vrijeme, kadno ćemo moći govoriti o miru, kad bude njemački narod imao jednom pouzdane posrednike, i budu li ti muževi spremni, da se u ime svoga naroda za osnivanje budućih zakona i utanačenje ljudskog društva priključe sveopćem sudu naroda, tad ćemo rado i bez himbenosti platiti cijenu za mir. Mi poznajemo tu cijenu: Potpuna je to i nepristrana pravednost za svaki narod, ustanovljena konačnim utanačenjem, koji za naše neprijatelje toli i za naše prijatelje. Nijedna narodnost i nijedan narod ne smije biti oštećen ili kažnjen, jer su neodgovorni vladari izazvali ovu grozovitu nesreću. Ovoj misli podaje izražaja formula: niti aneksija niti odšteta. Upravo jer ova kratka formula sabirnim načinom opisuje prava svih ljudi, to su ju Nijemci, majstori u vodjenju rata, mudro uporabili, da ruski narod, kao i narode svih drugih zemalja, koje su pristupne njihovim agentima, smetu i zbude, a sve to u nakani, da izazovu prijevremeni mir, prije negoli je autokracija primila konačni odgovor i prije negoli narodi mogu sami odredjivati svoju

sudbinu. Mi moramo sad tim autokratima pokazati kako ništetni su njihovi zahtjevi glede nadgospodstva u današnjem svijetu. Naša je sadašnja zadaća, da stečemo rat, i ništa nas ne će moći od toga suzdržati. Sve ćemo naše sile i pričuve na ljudima, novcu i materijalu posvetiti tim zadaćama, dok ne budu ispunjene. Mi ćemo rat tek tad smatrati dobivenim, kad nam bude njemački narod po svojim opunomoćenim zastupnicima kazao, e je spreman, da prihvati mir, koji se osniva na pravednosti, na odmazdi za krivice, počinjene po njegovim vladarima, te nadoknadi štetu, koja bje prouzročena Belgiji. Nijemci su proširili svoje gospodstvo na druge zemlje i na druge narode, na veliku austro-ugarsku monarkiju, na balkanske zemlje, na slobodnu Tursku i na Aziju. Ove se zemlje moraju opet osloboditi od toga. Uspjeha ali, koji može Njemačka da zabilježi na području svoje industrije, svoje znanosti, hvala njezinoj inicijativi, ne osporavamo joj, što više, mi joj se divimo. Ova si je Njemačka stvorila bila svjetskim mirom zajamčeno snažno trgovačko carstvo. U onaj čas ali, kadno se je bila osigurala za mirovni trijumf, htjela si je ujesto takova uspjeha izvojštili vojničku i političku nadmoć oružanom silom, kako bi mogla protjerati svoje najomraženije i najljucije protivnike, ne bi li joj pošlo za rukom, da ih uništi. Mir, koji ćemo mi sklopiti, mora izlječiti te štete. On mora da oslobodi narode, srećni nekad puk u Belgiji i sjevernoj Francuskoj otepi pruskom ugrožavanju; on mora i narode u Austro-Ugarskoj, na Balkanu, kaošto i u evropskoj i azijskoj Turskoj osloboditi od gospodstva pruskog vojničkog i trgovačkog samodršstva. Mi moramo međutim istaknuti, da ne kanimo Austro-Ugarske ni na koji način oštetiti, i da nije naša stvar, da se bavimo uredbama naroda. Mi im ne ćemo ni na koji način pripisivati, kako da se vladaju, mi želimo samo, da sami upravljaju svojim prilikama, koji velikim toli malenim. Naše je držanje i naši su ciljevi naprama Njemačkoj slični. Mi ne kanimo zla njemačkoj državi, i mi ne ćemo da se pačamo u njezine unutrašnje prilike. Ljudi, koji obmamluju njemački narod i vladaju njim, kažu mu, da se bori za opstanak njemačke države, i da Njemačka vodi opravdani obrambeni rat proti napadaju. Ništa nije nelspravnije, i mi moramo nastojati, da njemački narod svom otvorenošću i iskrenošću uvjerimo, kako ovo nijesu pravi ratni ciljevi Njemačke. Mi se zaista borimo za emancipaciju Njemaca. Nitko ne ugrožava neovisnost ili mirni razvoj njemačkog carstva. Ono najgore, što bi moglo stići njemački narod, bilo bi to, kad bi i iza rata dalje morao da živi pod svojom častohlepnom i spletkarskom gospodom, koja nastoje, da ruše mir svijeta. Kad bi Njemačka i nadalje stajala pod gospodstvom tih razreda, ne bi se mogla primiti u savez naroda, koji će u buduće zajamčivati mir svijeta. Taj savez mora da bude udruženje naroda, a ne savez vlada. I tad zaista ne bi bilo moglo moguće da se opet uspostave slobodni gospodarski odnošaji prema Njemačkoj. Dalekosežne se štete, koje je donio ovaj rat sa sobom, moraju izjednačiti. To se ali ne će učiniti time, da se Njemačkoj i njezinim saveznicima počine jednake štete. Javno mnijenje svijeta toga ne bi dozvoljavalo. Nijedan se zastupnik naroda, koji posjeduje pravo samoodredjivanja naroda, ne bi usudio, da mimoidje javno mnijenje time, što bi pokušao pristupiti mirovnom ugovoru, koji je osnovan na sebičnosti i na kompromisu, kao primjerice ugovor bečkog kongresa. Taj će kongres, koji će dokrajčiti rat, naći oblik za misli, koje se sad sabiru u srcima i savjesti svih slobodnih ljudi. Ne mogu a da ne izjavim, da bi bila simpatija i oduševljenje ruskoga naroda jednom za uvijek predobljena za stvar alijiraca, da smo se odmah u početku jasno bili izrazili. Ruski je narod bio otrovan po onim istim laščima, koji su zasljepili bili njemački narod i otrov je pružila bila jedna te ista ruka. Jedino uspješni protuotrov jest istina, a ova se ne može odviše često kazati. S ovog sam gledišta smatrao svojom dužnošću, da se izrazim o tim izjavama i ciljevima.

Delegacije.

B e č, 7. (D. u.) Bosanski odsjek austrijskih delegacija obdržavao je sjednicu, u kojoj je zajednički ministar financija, barun Burlan podao egzpoze o položaju u Bosni i Hercegovini te je ustanovio, da su se obje ove pokrajine, koje su tekar g. 1908 bile ujedinjene sa Austro-Ugarskom, u veliko, teško doba pokazali kao sastavni, jednakovrijedni dio naše monarhije. Bosna i Hercegovina postaviše se u ratu sa svim svojim silama i svom požrtvovnosti u službu zajedničke velike stvari. Bosanske i hercegovačke čete stekoše si lovor-vjenaca, ali i zaledje je podnašalo i još uvijek podnosi žrtve i nepogode rata postojanošću, koja zaslužuje najveće priznanje. Izimno stanje, koje je uslijed ratnog položaja postalo nužnim, bilo je postepeno odstranjeno. Pogledom želju po zemaljskom saboru, izjavlja ministar, da su novi izbori prema općenitom mišljenju u zemlji samoj za vrijeme rata nemoguć. Zemaljska će uprava u buduće nastojati oko toga, da po mogućnosti čim prije pozove u život djelatnost zemaljskog sabora Bosne i Hercegovine. Ministar govori o velikim, zamašnjim gospodarskim reformama, koje se pripravlja, kod česa naročito ističe, da je uređenje bosansko-hercegovačkih agrarnih odnosa jedna od prvih dužnosti. Pošto su se Bosanci i Hercegovci junački borili za veliku našu zajedničku stvar te se za nju žrtvovali, nema sada više nikakvog povoda, koji bi monarhiju odvrtao od toga, da se zemaljske ustanove usavrše u smislu, da se Bosancima i Hercegovcima dade prilika, da izvršuju takva građanska prava, koja idu preko granica užih interesa njihove domovine. Kod novog uređenja stvari, moći ćemo, da sudbinu Bosne i Hercegovine postavimo na sigurnu i jasnu bazu, na kojoj će, kraj brižnog čuvanja zajedničkih interesa austro-ugarske monarhije, moći biti dostatno udovoljeno narodnom osjećaju, domovinskoj ljubavi i želji po napretku pučanstva u Bosni i Hercegovini.

U odboru za izvanje stvarlu garske delegacije, izjavio je grof Czernin, da će se rat produžiti ponajviše radi toga jer si antanta glede belgijskog pitanja nije na jasnou. Zapadne vlasti ne će mira, i nadaju se velikoj američkoj pomoći, koja je međutim u onoj mjeri, kako su to razvicali, isključena. Glede razoružanja misli ministar da ne će biti u budućnosti potrebna današnja nastojanja i konkurencija oko naoružanja. O mirovnim je pregovorima izjavio, da će se ti voditi u sporazumku obih vlada. Što se tiče Španjolske, rekao je, da nije niti jedne neutralne zemlje, prema kojoj bi vladali bolji odnosa i negoli prema Španjolskoj.

Nato ministar nastavlja: Dobro sam utisak, kao da velika većina ugarske delegacije u općenitosti odobrava moju politiku. Izjavijam sasna otvoreno, da sam iskreno želio, da se delegacije sastanu, jer u vrijeme, kao što je današnje, ne može vanjski ministar, da vodi poslove, ako nije čvrsto uvjeren, da većina obiju delegacija podupire i da je sporazumna podupirati njegovu politiku. Od početka rata nijesam nikada sumnjao o tome, da ćemo ovaj rat časno dovršiti, da će nam uspjeti, da postignemo postavljene si ciljeve. Ja sam o tome čvršće no ikada prije uvjeren, ali sam sa druge strane i uvjeren da nismo pri koncu, i da ćemo morati svladati još mnoge poteškoće prije nego dođemo u sigurnu luku. Dobro nam je poznato, da će zapadna antanta svim sredstvima nastojati oko toga, da osujeti mirovna nastojanja Rusije i čvrsto sam uvjeren, da ćemo tu naići još na velike poteškoće, koje ćemo morati svladati. Gospodo moja! Mi želimo bezodvlačni, ako je moguće, opći mir. Mi ne ćemo kušati, da Rusiju odvratimo od njezinih dosadašnjih saveznika, no put do općeg mira može da vodi samo preko Rusije, jer je Rusija jedina država, koja je sklona miru. Mirovni uvjeti, uz koje smo mi danas pripralni na mir, posve su poznati: mi ne zahtjevamo niti aneksija, niti odšteta, mi stojimo na stanovištu, da si jednako kao i Rusija prisvojimo suvereno pravo, da naše unutrašnje prilike riješavamo samostalno. Ako Rusija zaista želi mir — a nema sumnje, da ga želi — to je ona u stanju, da svoje stanovište razjasni zapadnoj antanti. Nato veli ministar da je naša monarhija slična ladji na razburkanom moru. Opoljena od smrti i pogibelji ide ladja svojim putem ali je cilj još daleko. Premda se sa jarbola vidi kopno, to moraju ipak svi na ladji znati, da je borba još duga i da ćemo doći do zaželjene luke — do časnog mira — ako se držimo lozinke: Ustrajmo!

B e č, 7. (D. u.) Odsjek za vanjske poslove u ugarskim delegacijama nastavlja debatu o egzpozeju vanjskog ministra. Gosp. Maylat izjavlja, da je politički savez na Njemačkom dragocijen, ali da si u gospodarskom pogledu mora Ugarska pridržati slobodne ruke. Grof Tisza izjavlja pogledom na balkansko pitanje, da je riješenje ovoga pitanja moguće u smislu, da Srbija, koja ima da Bugarskoj odstupi sva ona područja, na koja ima Bugarska pravo, bude uz odgovarajuće modalitete spojena sa Crnom gorom. Tome naprotiv nije on baš mišljenja, da se Srbiji dozvoli put do mora. Put Srbije u svijet mora ići kroz monarhiju. Iza dr. Geza Papa govori još vanjski ministar. Primljen je na to predlog, da se vanjskom ministru izreče povjerenje, kao što i od grofa Tisze predložena promjena, prema kojoj neka se eventualno modificiraju uvjeti naše spremnosti za mir prema onim državama, koje hoće da nastave rat, dotično, da se eventualno zahtjeva odšteta za žrtve koje bi mi položili. Na to se sjednica prekida.

Jugoslavenska politika.

Deklaracija hrvatskih i srpskih zastupnika u hrvatskom saboru. — Dr. Sušteršić ponovno izužitran.

„Slovenec“ prima iz Beča sa danom 4. prosinca: Dne 3. o. m. j. pripočeli su zastupnici hrvatsko-srpske koalicije te Starčevićanaca u listu „Hrvatska Država“ odrješitu deklaraciju za sjedinjenje Hrvata, Srba i Slovenaca. No vladina je cenzura list radi ove izjave zaplijenila. Danas je u svom govoru dr. Vrslovec prošitno tu izjavu, time ju imunitizirao, te ju uslijed toga pripočeli smo. Taj je događaj u našoj borbi za sjedinjenu Jugoslaviju od velikoga značenja, osobito, ako se uvažava unutrašnje političke prilike u Hrvatskoj. Starčevićan je stranka prava prvi put nastupila zajedno sa srpskim zastupnicima. Nastupila je za najbliži naš narodni program. Ova se izjava može smatrati opravdanom kao izražaj volje svoga naroda u Banovini, ta poznato je, da su i svi prištaše koalicionih stranaka istoga mišljenja, a koalicija sama nastupa s aktivnim programom, smatrajući se samo prolaznom upravom, kojoj je zadaća, da preprilječi, kako ne bi došli na kormilo famozni „frankovci“. Hrvatsko-srpska deklaracija glasi: „Povodom mirovne ponude današnje revolucionarne ruske vlade, kako je izdana u Carskom selu dne 25 studenoga, u kojoj se isto obračuna na sve vlade, sve s'ojeve, sve stranke zaraćenih pitanjem, da li su spremni stupiti u pregovore glede bezodvlačnog raspravljanja o primirju i sveopćem miru, izjavljuju potpisani zastupnici hrvatskoga sabora, da su spremni pozdraviti svaki korak, koji može zaista voditi do trajnoga mira medju svim narodima. Tom zgodom smatramo svojom dužnošću, da izjavimo zahtjev čitavog svog naroda, koji — opirući se o pravo samoodređivanja naroda — energično traži, da mora biti mir, koji bi imao dokrajčiti grozote ovoga rata, demokratski mir, mir, koji neka zajamčuje svim narodima, a također i jedinstvenom narodu Hrvata, Srba i Slovenaca potpunu slobodu državnog, kulturnog i gospodarskog života i napretka. Zagreb, 3. prosinca 1917. Cezar Alkačić, Srgjan Budisavljević, Marko Došen, Hrvoj pl. Dragutin, Kempf Vojislav, Kovačević Ivan, Kufcin pl. Franjo, dr. Petar Majer, dr. Ante Pavličić, Peršić Ivan, Petričić dr. Živko, Pribičević Valerijan.“

Čitamo u „Slovenskom narodu“ od 6. prosinca: Prekojučer je po noći bio peron ljubljanskog glavnog kolodvora pozorištem bučnih događaja. Oko ponoći se je dovezao pred kolodvor u svom automobilu zemaljski poglavica dr. Sušteršić, da otputuje ponoćnim brzovlakom u Beč. Već u vestibulu se je kolodvora porodilo doskora iz adolaska zemaljskog poglavice sveopći nemir. Dr. Sušteršić je odmah otišao na peron, gdje se bila međutim raširila vijest, da putuje u Beč. Doskora su se skupile skupine ljudi i sve više se približavala zemaljskomu poglavici, koji je čekao na dolazak vlaka. S koje je strane pala prva zla riječ, ne da se ustanoviti. Za nekoliko je časaka nastala stiska i čuli se oštri povici, koji su se pojavljali sve gore i jače. „Izdajice, lopove, ideš nas u Beč prodati, koliko dobivaš za svoj izdaju“ i slična su spočitavanja padala poput bujice na zemaljskoga poglavara, dizale su se pijest i postojala je bojazan, da ne će nekoji uzrujaniji dra. Sušteršića tvorno napasti. Blijed i prestrašen je utekao zemaljski poglavica prema brzovlaku, koji se je upravo dovezao bio u kolodvor. Konduktier, koji je opazio nevoljan položaj poznatog mu zemaljskog poglavice, naglo je otvorio željeznička kola i otkazao dru. Sušteršiću posebni kupej, u koji se je zemaljski poglavica za-

tvorio. Hrpa je demonstranata bila međutim nahrupila sa perona pred kola, u kojima se je nalazio dr. Sušteršić, no pošto ga nije više opazila, prestale su demonstracije; tek kad je vlak odlazio iz kolodvora, padale su opet oštre riječi. Čitav je događaj proizveo na prisutne dubok dojam.

NEPRIJATELJSKI IZVJESTAJI.

Francuski:

5. prosinca, popodne. Neprijateljski nasrtaji u odsječku Craonne sjeverno od Sapigneul nijesu postigli nikava uspjeha. Mi smo s naše strane prodrijeti u njemačke jarke istočno od Reimsa, i dovedosmo natrag zarobljenika. Na desnoj obali Moze prilično živahna djelatnost artilerije. Inače je noć protekla svuda mirno. Zadnje su noći pucala neprijateljska ljetala na predjel sjeverno od Nancy-a, pri čemu su bile ranjene tri osobe. Tijekom 3. prosinca, bila su dva neprijateljska ljetala oborena od naših avijatičara, dok je šest drugih ljetala bilo prisiljeno da se spuste u svoje linije.

5 prosinca, naveče. Borba je artilerije bila kratko vrijeme živahna u kraju kod Craonne, dok je u odsječku Marovillier na fronti Beaumont bila žestoka. U šumi Fosses južno od Juvincourta pokušao je neprijatelj da navali na naše malene straže, a da nije postigao uspjeha. Sa ostalih fronta nema ništa da se javi. Prošle je noći bio Dünkirchen opstrijeljavan neprijateljskim ljetalima bombama; dvije su osobe civilnog pučanstva usmrćene.

4. prosinca, popodne. U Champagni odbismo dva pokušaja navale na naše malene straže između Tahure i Maisons sa Champagne, te nanesosmo neprijatelju gubitaka. Na desnoj obali Moze u odsječku Beaumonta i u Vogeziama u predjelu Bonhomme žestoki bojevi artilerije. S ostalih fronta nema ništa da se javi.

Belgijski. 4. prosinca neznatna djelatnost artilerije. Kod Dixmuidena borba bombama. U noći 4. prosinca bacala su neprijateljska ljetala bombe na Furnes i Dünkirchen. Dne 5. prosinca umjerena djelatnost artilerije. Naša je ljetalačka služba iskoristila povoljno vrijeme da izvede mnogobrojne zadaće.

Istočni izvještaj. Na cijeloj je fronti ograničena bojna djelatnost. U kraju kod Bitolja palo je veoma mnogo snijega. Na Prešpanskom su jezeru bile topovskom vatrom potjerane neprijateljske ladjice, koje su pokušale da se približe obali.

Političke vijesti.

Reforma srednjih škola u Hrvatskoj.

„Sloboda“ piše: Novi je predstojnik odjela za bogostovje i nastavu gosp. Rojc obećao velike reforme na polju nastave, i to ne samo u osnovnoj školi, već i u srednjoj. Ovdje hoću samo da upozorim na neke vrlo važne činjenice, koje se ne bi smjelo kod provadjanja reforma u srednjoj školi pustiti s vida. U prvom je redu slabo upoznavanje mladeži s prilikama našega naroda, a naročito kulturnom i socijalnom njegovom noviješću. Naučna osnova glede povijesti u srednjim školama jeste neumjesna za današnje doba, ona se protivi svojoj osnovnoj misli, da odgaja neku narodnu inteligenciju. No ta inteligencija poškoli ne može upoznati svoga naroda, ne poznaje njegovu prošlost u tancine, a hoće da ga vodi u borbi za slobodu i ujedinjenje. A kako bi i mogla sve to upoznati, kad uči povijest svoga naroda samo u posljednjem razredu i to iz nekakve tankeknjižice, koja je uz to napisana u čisto reakcionarnom mačbarskom duhu, spominjući u glavnom samo bitke kao kakova ratna historija. Svi se drugi naši važni narodni pokreti spominju u njoj u par riječi ili možda nikako. Kao da je ta knjiga išla prije tiskanja u Peštu na cenzuru oligarhijske „braće“, koji su sve, što je u njoj „nebratsko“, izbrisali. Djak, proučivši tu knjigu, ostaje u pogledu povijesti našeg naroda duševni siromah, kakav je bio i prije toga. Ta knjiga doista sramoti našu školsku autonomiju, pa treba da se izbaci iz popisa učevnih knjiga, a mjesto nje neka se dade sastaviti nova, koja će odgovarati čisto modernom duhu, pa neka naročito sadrži sve naše važne pokrete za slobodu i to istinski ovako, kako se zbiljo, a ne da ih omalovažuje ili uopće briše. Neka se naučna osnova promijeni tako, da se naša povijest uči u dva posljednja razreda, a ne samo u jednom; da se ne bude pridavala veća važnost bitkama, gdje smo se i onako borili za tudju korist, a na svoju nesreću, već onomu, što je potrebno za poznavanje jednoga naroda, a to je njegov kulturni, ekonomski i politički razvoj. Uopće bitrebalo ne samo u pogledu povijesti, već u cijeloj naučnoj osnovi srednjih škola provesti narodni

duh, da bi se time ti budući vodiči našega naroda upoznavši ga onakvim kakav jeste, sljubili s njime, da bi ga poštivali, a ne da bi ga kao danas birokratski naduvenci i šupljoglavci mrzili i potpoma-gali njegovu propast. U drugom redu hocu, da ovom prilikom iznesem još jednu veliku pogrešku naše naučne osnove u srednjim školama, a to je ograda prema Slavenima, koja čini našim srednjoškolskim apsoventima velike neprilike i to kako gimnazijalcu tako i realcu. Tomu z'u lahko se može doskočiti time, da se u gimnazijama broj sati latinskih i grčkih predavanja skрати, a u realnim gimnazijama da se ukine obuk mađarskog jezika, pa će se tako dobiti potrebni sati za učenje kojeg lakšeg i bližeg slavenskog jezika na pr. češkog, kako je to već jedan narodni zastupnik spomenuo u saboru. Učenje češkoga jezika bilo bi nam od koristi, jer Čehi je prvak na znanstvenom polju među Slavenima. Tom bi reformom pre-stale one šikanacije naših djaka na njemačkim univerzama, ono izrugivanje sa strane njemačkih junkera. Time bi se omogućilo i olahkotilo našim djacima polazak visokih čeških strukovnih škola, kakvih kod nas na žalost nema, a to su tehnika i agrikulturna akademija, koje spadaju među naj-bolja učilišta u cijeloj srednjoj Europi. Tako ćemo imati stručnjaka mnogo boljih na polju tehnike i ekonomije, nego što su oni, koji svršavaju nje-mačke i mađarske škole. Gospodo reformatori, požurite se s reformom, ne obećavajte samo, već radite. — To vrijedi u potpunoj mjeri također i za naše srednje škole u Austriji.

Kulturni rad Mađara za narodnosti.

Veliki župan barun Petricevič-Horvat obavijestio je ovih dana Vasilija Mangru, da će ministar nastave zatvoriti osamdeset rumunjskih pograničnih škola, a za kratko vrijeme oduzeti državnu subvenciju svim onim rumunjskim konfesionalnim školama, koje djeluju u okolicama Szeben, Fogaras, Brassó, Nagyvárad i Haromszeg, isto tako škole u županijama hunjadskoj. Ovom naredbom zatvoriti će se u svemu dvije stotine devedeset i jedna rumunjska škola, a četiri stotine osamdeset učitelja ostaje bez kruha. Mjesto ovih zatvorenih rumunjskih škola oduzio je grof Appony otvoriti takve državne škole, u kojima će nastavni jezik biti samo mađarski. — U Ugarskoj vlada demokracija, narodna strpljivost, sveopća pravica — i tko protivno tvrdi, taj zaslužuje — vješala!

Domace vijesti.

Kramarska bezobraznost. Poznato je, da je bila mjestna aprovizacija u Krcitel prošloga aprila uslijed postupka oblasti oduzeta trgovcu Dongetti-ju i prodana posebnom mjestnom odboru. Istom je zgodom bio zatvoren dućan, gore spomenutog Dongetti-ja. Od toga vremena njegova obitelj ne bi znala kako bolje da pokaže svoj jad i svoju mržnju protiv domaćem pučanstvu, kano da je isto krivo, da su oblasti našle shodnim da joj oduzmu prodaju živežnih namirnica u Krcitel. Na molbu pučanstva bilo je istoj obitelji iz mjesec dana dozvoljeno, da snije svoju zatvorenu trgovinu ponovno otvori, ali to samo za prodaju nekolicine sitnica. Kod toga Dongettijevi pokazuju dan na dan svoju protivnost n. pr. u toliko, da stanovitim obiteljima u selu neće da prodavaju soli, knazuju da je nemaju, dočim je poznato da ženama tudjih općina, dapače i tudjih kotara prodavaju i soli i petrolej i to ne za novac, već za jaja (za kg soli jedno jaje). Premda je sa strane oblasti bilo javljeno, da će petrolej dijeliti mjestna aprovizacija, ipak je Dongettijevim uspjelo, da isprose, da se je petrolej za dijeljenje među pučanstvo predalo njima, a ne mjesnoj aprovizaciji. Nekolicina se pako obiteljima, koje su predale zakonite iskaznice sa oznakom „capo“, na temelju kojih svaka obitelj dobiva mjesečno stanovit kvantum petroleja, odbilo sa ruglom i kod toga morale su da podnose uvrijede sa strane Dongettijevih. Dalje ista obitelj javno razglasuje, da će njihov otac Lodovico Dongetti, koji se nalazi od mjeseca junija u vojništvu, skoro biti oslobođen od istoga, jer da će uslijed viših protekcija dobiti aprovizaciju opet u svoje ruke. Nek nas Bog od toga sačuva, jer bi to bila prava šikanacija našeg pučanstva! Mislimo da tako prostim ljudima nikako ne spada u ruke aprovizacija, za to molimo nekoga gospodu nek ne podupiru nastojanje takih „gentiluomini“, čije su patriotske težnje inače dosta poznate.

Iz gradske aprovizacije. U svrhu prištednje svjetlosti uvest će se počevši od ponedjeljka dne 10. o. mj. u prodavaonicama aprovizacijonog povjerenstva, u velikoj tržnici i u ulici Alberto neprekidno vrijeme za prodaju, i to od 8 sati prijedodne do 3 sata popodne. Za kratko će se vrijeme zatvoriti dvije prodavaonice, i to ona u velikoj tržnici i u ulici Promontore, a mjesto njih će se otvoriti jedna jedina na veliko zasnovana prodavaonica na trgu Lissa. I ova će prodavaonica biti otvorena također od 8—3 sata. — Pozivlju se svi oni, koji još nijesu podignuli zalihe krumpira, koja im pripada, da ju podignu u skladištu u ulici Radetzkega.

Tramvajaka nezgoda. Preksinoć oko 8 sati na večer bila je na kolima za spašavanje prenešena u pokrajinsku bolnicu osamnajstogodišnja Ana Tomas iz Pule, via Flavia, br. 26, radnica u praonici ratne mornarice u Puli. Kad je svršila prekjucer posao, otputila se tramvajom kući, i kad je imala da siđe, tako je nespretno skočila, da se morala udariti na nekakav oštar predmet, te se dobivši znatnu ozlijedu na desnoj sljepočici, onesvijestila. Više joj je osoba priskoćilo u pomoć, te je bila odmah, čim je stigao voz za spašavanje, prevežena u bolnicu. Liječnik, koji je imao nadzorstvo, pružio joj prvu pomoć, te se već počela da polagano oporavlja. Djevojka je rođena u Humu u bužetskoj općini.

Nogometna utakmica održavat će se sutra, u nedjelju dne 9. o. mj. u 2 sata popodne na vježbalištu otrag vojarne ratne mornarice između nogometnih klubova „Citaonice“ i „Olimpia“. Bit će to druga nogometna utakmica našeg mladog kluba, koju daje kao odmazdu „Olimpiji“. Cisti prihod odredjen je za pujske bjeGUNCE. Ova nogometna utakmica pobudjuje još veću znatiželjnost među građanstvom, nego ona prva, koja se je održala pred malo vremena. Preporučamo našim rodoljubima, da prisustvuju u što većem broju.

Vraćanje bjeGUNaca. Daljnja je skupina bjeGUNaca, njih oko 600, stigla dne 4. o. mj. Ponajviše su to Rovinjeci, izgledniji i upaliji lica, te dolaze iz logora Vagne kod Lipnice. Polagano se vuku ti transporti, kao da ih vuku iz najudaljenijeg kraja svijeta.

Nestašica krme. C. kr. tvrdjavni povjerenik saopćuje: Pogledom na ovogodišnju veliku nestašicu krme, zabranjena je uporaba slame kao stelja. Stama služiti će isključivo za prehranjivanje blaga. Stelja imade se uzeti iz šuma.

„Hrvatska Država“ o našim mornarima. „Hrvatska Država“ donosi po našem listu svote, što su ih pojedini odjeli naših mornara sakupili za hrvatske škole. Na koncu dodaje ove riječi, koje neka raznose požrtvovnost naših mornara diljem široke nam domovine: Ovoj svjetloj pojavi mislimo da komentara ne treba, ali naslijeđevanja i te kako treba. U ime svijesnih zahvaljujemo rodoljubnim mornarima i postavljamo ih uzorom svima! Tako govori o vama uzorna momčadi, list, koji je posvetio sav svoj rad i nastojanje našem konačnom cilju: ujedinjenju i oslobodjenju. Osvjetlili ste si obraz pred narodom i svijetom, i ustrajemo li u radu, borbi i nastojanju, pobjeda nam je osigurana.

Raspis natječaja. Iz zaklade Josipa Mikuz, podjeliti će se za školsku godinu 1917/18. stipendij u iznosu od K 260 za djake slovenskih roditelja, koji pohađaju državne ili srednje škole s pravom javnosti ili pak više škole u austro-ugarskoj monarkiji. Pravo na tu zakladu imaju: 1. djaci, rođeni u avberskoj župi; 2. djaci, rođeni u tomajskoj dekaniji; 3. djaci, rođeni u kubodskoj ili doluskoj župi ili u tršćanskoj okolici, u Bazovici ili u Proseku; 4. u slučaju, da se ne bi oglasilo nijedan izmedju gorinavedenih, imaju pravo djaci, koji su rođeni u sudbenom okružju sežanskom ili koparskom. Pravo predlaganja imade župnik u Avberju. Molitelji za ovaj stipendij moraju da prilože molbi krsni list, potvrdu o cijepljenju boglnja, svjedodžbu siromaštva i zadnje dvije školske svjedodžbe i to treba predati najkasnije do 5. siječnja 1918., putem predstojeće školske oblasti c. k. namjesništvu. Trst, 1. prosinca 1917. Od c. k. namjesništva.

Obznana i zaplijena imovine građana neprijateljskih država, koji se nalaze u Austriji i prijava imotka austrijskih građana, koji se nalaze u neprijateljskom inozemstvu. „Trgovačka i obrtnička komora za Istru“ priopćuje nam: Imovina, koja se nalazi u Austriji a pripada državljanima neprijateljskog inozemstva, kaošto imovina austrijskih pripadnika boravećih u inozemstvu neprijateljskom, ima se prijaviti do 31. prosinca 1917. Neprijateljskim se inozemstvom smatraju u smislu nar. 31. listopada 1917. L. D. Z. br. 130.: Belgija, Britanija s Irskom, Francuska, Italija, Portugalska, Rumunjska, Ruska i Srbija. Za prijavu je normativno stanje od 30. lipnja 1917., odnosno stanje u času buknuća rata. Prijave se moraju prikazati onoj trgovačkoj i obrtničkoj komori, u okružju koje prijavitelj stane, dotično imade svoje sjedište. Za prijavu upotrebljavati će se posebni obrasci, koji se mogu nabaviti uz isplatu kod trgovačke i obrtničke komore. Imovina građana neprijateljskog inozemstva može se prodati, ustupiti i opteretiti redovitim pravničkim putem među živim jedino uz predhodno odobrenje ministarstva za unutarnje poslove i ministarstva za vanjske poslove. Ne vrijede slijedeće zakrate: 1. za imovinu građana neprijateljskog inozemlja koji borave u Austriji. 2. za pojedine imovine građana neprijateljskog ozemlja, koje pripadaju poduzeću nalazećem se u Austriji u koliko se tiče prodaje, ustupa ili opterećenja na uhar osoba, koje borave u Austriji. 3. za imanje, koje je podloženo osobitom nadzornom ili prisilno upravnom postupku. Neosvrćajući se na zaplijenu imanja neprijateljskog, prijava vrijedi u prvom redu za svrhu statistike i političke ekonomije. Izostanje prijave podložno je teškim globama ili kaznama uapšenja.

Prijava kovinskih užeta i uredjenje trgovine takovim užetima. „Trgovačka i obrtnička komora za Istru“ upozoruje interesovane da čelično i željezno nitno uže debljine od 0:2 do 0:6 mm. podložno je dužnoj prijavi bez obzira na travesalni prerez u koliko je isto dugo 20 i više met. Moraju se prijaviti: užeta koja se nalaze u skladištu, pričuvi i koje se nalazi u pre-

nosnim uvrštajima, mašinama itd. ili kod drugih namještaja, koje je izvan poslovanja. Izključeno je dužnosti prijave užeta u pričuvi, koje je apsolutno potrebno za daljnje vodjenje javnih u djelovanju prevoznih poduzeća, željeznička i parobrodarska poduzeća ili montanistička poduzeća koja posluju. Prijava mora se učiniti po stanje 3. studenoga 1917. i mora se bezodvlačno upraviti c. kr. ministarstvu trgovine. Obrasci za prijavu šalje na zahtjev besplatno trgovačka i obrtnička komora. Kovinska užeta prerečene vrsti ne smiju se izradjivati ni prodavati bez posebnog odobrenja ministarstva za trgovinu.

Milodari za hrvatske škole u Puli. Prigodom „Božićnice“ sakupljeno je po gg. W. Vlajsavić i S. Ljubov na Nj. Vel. brodu „V“, među jugoslavenskom i češkom momčadi, te položeno preko naše uprave K 70:60. Darovaše: po K 10:—: N. N.; po K 6:—: N. Vlajsavić, S. Ljubov; po K 5:—: Vukov; po K 4:—: Komboka, Gulin; po K 3:—: Ježina, Strenja; po K 2:—: Beran, Perica, Galić, Mirak, Radičić, Pulja, Šarolčić, Fočić, Maksan, Radčić; po K 1:—: Karban, Marčik, Čada, Kordić, Nižić, Kazija, Sedinić, Fidermuc, Bezbradica; po 60 para: Matacin.

Sakupljeno na Nj. V. torpiljarcima „71“ među momčadi svih narodnosti K 106:24. Darovaše: po K 10:—: Ivo Antić, Sándor Sárkezi, Dragutin Popac, Ivo Vlahović; po K 9:24: Šime Petković; po K 5:—: Šime Mazlić, Ivo Garić, Gijuro Radeka, Josip Gašparić, Antun Brezac; po K 4:—: Oto Knežević; po K 3:—: Mijo Bradčić, Franjo Mišura, Rudolfo Kazarowski; po K 2:—: Edvard Schraler, Alojs Brehar, Rudolfo Čibčik, Ivan Miller, Dragutin Sebeni, Ivan Kovač, Gijuro Kelemen, Alojs Reiner, Franjo Mahorko; po K 1:—: Oto Pohanel.

Sakupljeno po gosp. Mati Kaloper, na Nj. V. brodu „Kaiserin Maria Theresia“, među našom momčadi K 92:—. Darovaše: po K 10:—: Mate Kaloper, Antun Aras, Ivan Meić, Tome Klarić; po K 5:—: Defranca; po K 4:—: Umberto Valentić; po K 3:—: Marko Marinović, Vencel Steilk; po K 2:—: Vladimír Pristalkov, Rajmund Lazarić, Vaclav Maršik, Ivan Bratović, Ivan Ban, Ivan Ivčević, Vazmoslav Smokvina, Stipan Govorčin, Dujo Delić, Janos Stijaszní, Šime Dražeta, Mirko Klarić, Ivan Piješa, Dujo Cipitelo; po K 1:—: Drago Kvarda, Albert Tetiva, Drag. Herhan, Ivan Gerstner, Ivan Trabi, Adolfo Berka, Ante Baraka, Pavel Kratkí, Vencel Svačka.

Sakupljeno među našom momčadi na Nj. V. brodu „Adria“ K 20:—. Darovaše: po K 5:—: Stjep. Ivčić, Nedjeljko Sekso; po K 2:—: Stjepan Buban, Valerijo Dukić, Milan Alivojvodić, Dimitar Tojagić, Dušan Drobac.

Sakupljeno po gosp. Vjekoslav u Periša, među našim radnicima topničkog perivoja, topničke direkcije u c. k. arsenalu K 80:—. Darovaše: po K 20:—: Ivan Cukon; po kruna 11:—: Vjekoslav Periša; po K 10:—: Josip Mezulić, Ivan Kalas, Ante Butković; po K 5:—: Antun Premate; po K 4:—: Marko Kontešić; po K 2:—: Ivan Cukon, Roko Periša, Anić Licul; po K 1:—: Stjepan Jere, Frane Runko, Mijo Mavrović, Josip Grakalić. Živjeli plemeniti darovatelji! Naprijed za hrvatske škole!

Daje su položeni istom prigodom i u istu svrhu slijedeći doprinosi: Pošto gosp. N. N. nije održao obećanje, da ne će popušt cigaretu, polaže K 5:—. Mjesto božićnih čestitaka, polaže obitelj Basseili K 5:—. Sakupljeno po gosp. Ivan u Vukman među našom momčadi na Nj. V. torpiljarcima „88“ K 60:—. Darovaše: po K 15:—: Ivan Vukman; po K 5:—: Drag. Martinović, Bruno Schonta, Bernard Letričić, Ante Lazanin, Mate Abeič, Agustin Baričević, Emilij Zorovich; po K 4:—: Jure Rogić; po K 2:—: Josip Zuljan, Daniel Pregart, Nikola Ruzzier.

Gosp. Ivo Rajčić, položilo je K 10:— Sakupljeno među c. kr. poštarskim namještenicima K 131:—. Sakupljeno na Nj. Vel. brodu „Erz. Karl“ među jugoslavenskom momčadi K 542:— (prije K 633:30; ukupno K 1175:30). — Sakupljeno po g. Bož u Gracinu na Nj. V. brodu „Leopold“ među jugoslavenskom i češkom momčadi kruna 201:—. (Imena plemenitih darovatelja, donijet ćemo naknadno.) Ukupno K 954:— Zadnji iskaz K 22.757:26; sveukupno K 23.711:26. — Živjeli plemeniti darovatelji! Naprijed za našu toli potrebnu prosvjetu!

Prodaja ribe. U slučaju, da prisprije riba prodati će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 4321.

Iskaz

do sad sakupljenih svota prigodom otvorenja hrvatske škole u Puli iz krugova ratne mornarice.

C. i k. bolnica ratne mornarice	K 1466-90
Njeg. V. brod „Radezky“	1327-—
Radnici c. i k. arsenala	1239-30
Njeg. V. brod „Stephanie“	1225-40
„ „ „ „Zrinyi“	1213-—
„ „ „ „Erzh. Karl“	1175-30
„ „ „ „Viribus Unitis“	1153-82
„ „ „ „Krp. Erzh. Rudolf“	1042-—
„ „ „ „Eh. Ferdinand Max“	840-—
„ „ „ „Tegetthoff“	777-20
„ „ „ „Gla“	589-—
„ „ „ „Habsburg“	531-90
„ „ „ „Prinz Eugen“	524-—
Momčad kasarne ratne mornarice	410-—
Njeg. Vel. brod „Arpad“	409-20
„ „ „ „Szent István“	408-60
„ „ „ „Custoza“	370-92
„ „ „ „Bellona“	303-—
„ „ „ „Erzh. Friedrich“	298-40
„ „ „ „Babenberg“	275-20
„ „ „ „St. Georg“	242-—
„ „ „ „Leopard“	201-—
Momčad sa „Fliegerkorps“	186-—
Posada stanice „Kabala“	151-—
Momčad sa c. i k. lučkog zapovjedništva	134-—
Momčad bojne pošte ratne mornarice	120-—
Nj. V. brod „Herkuless“	117-92
Njeg. Vel. brod „Chamilleon“	114-—
„ „ „ „V.“	107-—
Njeg. V. torpiljarka „71“	106-24
Momčad kod utemeljenja municije	102-60
Njeg. Vel. brod „Lussin“	100-—
Oružnici i momčad ratne mornarice	96-20
Njeg. V. brod „Kaiserin Maria Theresia“	92-—
Momčad u „Marinekasino“	72-—
Momčad Ronilačkog odjela	67-—
Njeg. V. brod „Csepel“	63-—
„ „ torpiljarka „88“	60-—
„ „ „ „91“	53-—
„ „ brod „Pandur“	43-—
„ „ „ „Minerva“	39-20
„ „ torpiljarka „83“	28-—
„ „ brod „Trabant“	25-—
Momčad mornarskog odjeljenja u Beču	23-—
Momčad parnih čamca „18“ i „20“	22-—
Njeg. Vel. torpiljarka „70“	20-—
„ „ torpiljarka „89“	20-—
„ „ brod „Adria“	20-—
„ „ brod „Pluto“	14-—
ukupno kruna	17.729-10
C. k. redari u Pull	K 338-—
Bosanski vojnici u Puli	180-—

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 341 od 7. prosinca 1917.
Posadno nadzorstvo nadpor. Titz.
Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“ : linijski liječnik dr. Tschada.
Liječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: štopski liječnik dr. Kremer.

MALI OGLASNIK.

Izgubljeno od Albrechtove ulice do ulice Sissano i Medolino : jedan zlatni lančić sa dvije medaljice.
Pošto se o dragocijenoj uspomeni radi, onaj, koji je donese upravi ovoga lista, dobit će nagradu koja će odgovarati dvostrukoj vrijednosti dotičnih predmeta.

Izgubio se zlatni prljvesak od lanca sa silkom, od ul. sv. Martina do kolodvora. Tko ga je našao, nek ga predađe uz nagradu kod uprave lista.

Zečje kože namožite više bacati. Iste kupuje HAIN, trg Custoza broj 1 (Papirnica Krmpotić).

Nikelni novac daje u zamjenu papirnicu Jos. KRMPOTIĆ, trg Custoza, br. 1.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored
Dorrit hoće da postane bečarem.

Vesela igra u 3 čina s Dorritom Welcler

Početak: 2-30, 3-40, 4-50, 6 i 7 s. pop.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake predstave.

Hlavnateljstvo se pridržuje pravo promijeniti raspored.

Hrvati, Hrvatice!

Sjetite se naše požrtvovne „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

Knjižara papirnica i knjigovežnica

Ivan Novak
Pazin, (Istra)

Preporučuje prigodom božićnih blagdana i nove godine, svoju bogatu zalihu svakovrsnih razglednica.

Dalje preporuča svoju zalihu kolendara, i to: „Danicu, malu i veliku pratku, Kolendar Srca Isusova, Veliki zabavni kolendar, „Vojnički kolendar“ kao i dnevne, tjedne i džepne kolendare za god. 1918.

Naručbe se opravljaju brzo i točno.

Politeama Ciscutti.

Danas u subotu

velike kinematografske predstave sa sljedećim rasporedom:

„Hir sudbine“

drama u 3 čina.

„Bijeg pred smrću“

drama u 3 čina s Aud Nissen u glavnoj ulozi.

Duljina film: 2000 m!

Početak: u 2, 4 i 6 sati popodne.

CIJENE za ovaj filma: Ulaznica za parter i lože K 1-—; lože K 2-—; zatvoreno sjedalo 40 fil.; galerija 40 fil.

Takodjer za djecu!

Potpisujte 7. austr. ratni zajam!

Kako je stari Plunkett pošao kući.

Crtica iz Kalifornije. Napisao Bret Harte. (Nastavak.)

Svi su skočili, kad su oba muža — od svih prisutnika po vanjštini možda najmanje uzrujani — poskočili jedan proti drugomu.

Odvjetnik stupa među nje.

„Možda se radi ovjđe o nesporazumku, da li... York, znadete li, da je bio stari kod kuće?“

„Da!“

„Odakle to znadete?“

York upre svoje bistrre i poštene oči u odvjetnika, i tad reče bez ikakva trzanja jedinu izravnu, nedvoličnu riječ u svom životu:

„Jer sam ga ondje vidio!“

Ovaj je odgovor bio odlučan. Jer sveopće je bilo poznato, da je York za odsutnosti staroga Plunketta sam posjetio bio istok.

Ovaj je razgovor odvratio pozornost od starca, koji je blijed i bez daha buljio u svog neočekivanog spasitelja. Kad se je opet okrenuo svojim mučiteljima, ležao je nešto u njegovim očima, od česa su se oni pokraj njega prepali. Kad je prokoračio korak naprijed, podigne liječnik gotovo nehotiče ruku, kao da hoće upozoriti na pogibao. No stari je Plunkett upravio oči prema, užarenoj peći i rekao čudnovatim smiješkom oko usnica:

„Dakako... naravski, vidio si me, York...“

A tko ono veli, da me nijesi vidio?... Nije laž... Kazao sam, da ću poći kući — i ja sam bio kod kuće!... Tko se usudjuje kazati, da sam lagao?... Da, istina je!... Zašto ne govoriš?... Ta istina je!... Ti veliš, da si me ondje vidio — zašto ne kažeš još jednom?... Kaži, govori! — je li istina?... Ha, eto ih opet!... Bože, bože, eto

ih opet!... Eto ih opet!... U pomoć! u pomoć! I uz divlji se i užasni povik sruši drščući na zemlju...

3.

Kad se je starac opet osvijestio, nalazio se je u Yorkovoj kolibi. Vatra je od jeovih grana prasketala i obasjavala surove grede u unutrašnjosti i bacala svoj sjaj na fotografiju u neukusnom okviru od jeovih strževa, koja je visjela nad ležajem, na na kojemu je starac ležao. Bila je to slika mlade djevojke.

Bio je to prvi predmet, na kojemu je zapeo bludeći pogled staroga muža; a slika je pobudila u njem toliku bujicu kobnih uspomena, (da je poskočio u vis i sav u/strahu se ogledao oko sebe. Ali njegove su se oči sukobiše samo sa Yorkovim očima, koji ga je mirno, pozorno i ustrpljivo promatrao — i tad je opet morao da obori pogled. „Kažite mi, stari, započe York — ne prijazno, ali onim istim hladnim jasnim izražajem u glasu, koji se je prije jednoga trenu mogao bio čitati u njegovim očima —, kažite mi, je li i ovo laž?“

I on pokaže na sliku.

Starac zatvori oči i ne odgovori ništa. Dva bi sata prije bio odgovorio na to pitanje okolišanjem ili hvastanjem. No otkriće, koje je bilo sadržano u tom pitanju, kao i zvuk Yorkova mu je glasa skidao u sadašnjem jadnom stanju kamen sa srca. Dapače i istoj je uzburkanoj njegovoj glavi bilo sad jasno, da je York bio lagao, kadno je u točionici potvrdio bio istinitost njegova pripovijedanja; bilo mu je sad jasno, da nije bio kod kuće — a takodjer da nije, kako se je počeo bio pobojavati, bio blizu toga, da poludi. To mu je bilo takovo olakoćenje, da se je — značajna slabost! — povratila njegova prijašnja bezbrižnost i

ludost. Počeo se je smijati, a konačno u sav glas grohotati.

York, kojega su oči bile još uvijek uperene u staroga muža, povuče ruku, koju je bio Plunkett prihvatio.

„Nijesmo li ih a ma upravo divno vukli za nos? — he Yorkiću?... Hihi!... Najljepša la-krdija, koja se je ikad odigrala bila u taboru!... Ja sam uvijek govorio, da ću ih jednom sve zajedno vući za nos, a to sam eto sad učinio — kroz čitave pola godine!... Nije li to zabavno?... Nije li to najzabavnije od svega, što smo ikad bili doživjeli?... Jesi li vidio Abererovo lice, kad je govorio o čovjeku, koji me je vidio u Sonori?... Oj, kako je to zgodno!“

I udari se rukom po koljenu i od smijeha zamalo da nije pao sa kreveta — smijeh, napola naravan, napola umjetan.

„Je li to njezina slika?“ upita York iza malene stanke tihim glasom.

„Njezina?... Bože sačuvaj!... To je slika neke glumice u San Franciscu... Hi-hi-hi!... Ne shvaćaš li? Kupio sam ju za nekoliko šilinga u nekoj knjižari... Ne bih si bio nikad mislio, da će progutati meku; ali oni su srčano bili zagrizli!... A starac ih je ovaj put prekrasno bio nasamario — zar ne? He?“

I pogleda Yorka pitajući u lice.

„Da, a mene je takodjer nasamario“, (promrmlja York, zavirivši starcu čvrsto u oči.

„Dakako, naravski“, reče Plunkett iskreno. „Ali gledaj, eto, Yorkiću, ta ti si se prekrasno iskazao! I ti si ih vukao za nos... Svoju si stvar dobro učinio, Yorkiću, veoma dobro... Zaista, kadno si bio kazao, da si me vidio u New-Yorku, tad, proklet bio, ako tad nijesam misli — —“

(Nastavit će se.)